

Studija privrednih djelatnosti Grada Mostara

SAŽETAK

1. Period za koji se donosi prostorni plan Grada Mostara do 2020. godine je period tranzicije Grada iz ekonomske strukture koju obilježava industrija sa masovnim investicijama i zaposlenošću u strukturu u kojoj dominiraju servisi sa visokom dodanom vrijednošću i novim mogućnostima zapošljavanja. Tranzicija je obilježena i fenomenom nove ekonomije koji označava pojavu niza djelatnosti i kompanija koje temelje na inovacijama i stvaraju visoku dodanu vrijednost i mogućnosti zapošljavanja, kako za novu, tako i za naslijeđenu strukturu.

2. U dosadašnjoj fazi tranzicija ekonomske strukture išla je na dva kolosijeka. Prvim je ostvarena destrukcija prije rata zatečene industrijske strukture, tako što su vaučerskom privatizacijom najvrjedniji potencijali prešli u ruke vlasnika koji niti su sposobni, niti imaju strateške intencije da restrukturiraju kompanije koje su dobili u posjed. Drugim kolosijekom teklo je stvaranje nove ekonomske strukture SMEs, pojačavano pristupom stranog kapitala u bankarstvo, trgovinu i telekomunikacije i restrukturiranjem kompanija u javnoj svojini u oblasti proizvodnje aluminija, elektroprivrede i telekomunikacija. Ostvareni rezultati tranzicije povoljni su za veliku ekonomiju i novostvoreni privredni sektor, ali su poražavajući za naslijeđene proizvodne ekonomske potencijale koji su samo djelomično restrukturirani.

3. Prostor kao faktor razvoja privrede Grada Mostara treba u budućnosti da doživi dvije ključne strateške promjene. Prva je promjena širenje prostora privrednih aktivnosti na nova područja i to u proizvodnji energije na bazi obnovljivih izvora energije vode, vjetra, sunca i biomase i u razvoju turizma. Druga će promjena biti u potrebi restrukturiranja naslijeđenog prostora za ekonomske namjene (industrija, turizam, poljoprivreda, usluge) sa ciljem stvaranja uvjeta za razvoj ekonomskih djelatnosti koje treba da, prije granskih obilježja, osiguraju ekonomsku efikasnost korištenja resursa prostora na osnovi načela održivosti prostora u njegovoj fizičkom izrazu i kvaliteti prostora (tlo, vode, zrak, estetske vrijednosti).

4. Istraživanje mogućnosti razvoja pokazala su da razvoj Grada Mostara treba snažno da se usmjerava ka ekonomskoj strukturi koja optimalno kombinira ljudske resurse, naslijeđene i izgrađene ekonomske potencijale, prirodne faktore, priliv investicija i znanja putem vanjskih izravnih investicija (FDI), domaćih investitora i JPP, te faktora poduzetništva i upravljačkih sposobnosti Grada. To će omogućiti efikasnu proizvodnju energije, industrijsku i poljoprivrednu proizvodnju, razvoj turizma, poslovnih usluga i gradske infrastrukture, te intenzivan razvoj nove ekonomije. Integriranje turizma i nove ekonomije, usporedo sa reformama javnog sektora u zemlji, stvorit će mogućnosti za pojavu i narastanje edukacijskog i zdravstvenog turizma sa domaćom i rastućom inozemnom tražnjom. Ekonomski rast Grada mora temeljiti na izvozu: turizma, nove ekonomije, hrane, energije, roba i usluga.

5. Investicije su ključni faktor ekonomskog razvoja Grada i one treba da osiguravaju tehnološko i tržišno restrukturiranje naslijeđene ekonomske strukture i dinamično stvaranje novih ekonomskih potencijala, rasta bruto domaćeg proizvoda i zaposlenosti. Priprema istraživačkih aktivnosti i studijske dokumentacije treba da otvori nove mogućnosti za priliv privatnih investicija, za investicije u partnerstvu javnog i privatnog sektora i za one oblasti intervencija u kojima javni kapital mora da odigra ulogu prethodnice privatnom kapitalu.

6. Za privlačenje investitora i investicija Grad mora obaviti tri strateška preokreta. Prvo, treba ojačati regulacijsku ulogu i ojačati institucije i sistem upravljanja prostorom kroz Prostorni

plan i prateće dokumente. Drugo, mora se unaprijediti poslovna okolina sa svim elementima u korist investitora i javnog interesa. Treće, potrebno je razviti snažan marketing Grada sa jasnim identitetom sredine unosnog biznisa i kvalitetnog života i efikasnim marketing programom sa fokusom na promociju razvojnih mogućnosti u okviru regije i BiH. Ova studija je pokazala da prostor predstavlja snažan faktor poticanja ekonomskog razvoja, da je taj prostor kvalitetan i obilan i da je konceptom ekonomskog razvoja potrebno podići njegovu efikasnost i održivost

EKONOMSKI INSTITUT SARAJEVO